

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเรียนการสอนเป็นบุคคลที่สำคัญของระบบการศึกษาในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ซึ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือการพัฒนาคนเป็นสำคัญ เพราะในอนาคตต้องยอมรับความจริงว่าสังคมมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น การที่สังคมมีการขยายตัวย่อมทำให้เกิดปัญหามากมายตามมา จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งเข้ามามีบทบาททางการศึกษา ทำให้การศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย รัฐจึงมีนโยบายจะให้การศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ สร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม และสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขดังที่ วิชัย ตันศิริ (2538) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับสังคมไทยคือ การเตรียมระบบเพื่อให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต เนื่องจากคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การศึกษานอกโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดระบบการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การศึกษาและการพัฒนาคนคือกุญแจที่จะเปิดประตูไปสู่การพัฒนาทั้งหลาย โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองของครูที่ปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอน ครูต้องพัฒนาตนเองก่อนจึงไปพัฒนาเยาวชนของชาติ และประเทศชาติต่อไป วิจิตร ศรีสะอ้าน (2523) กล่าวว่า ครูเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษาทั้งหมด ไพบุลย์ จันทยศ (2528) ให้ทัศนะว่า ถ้าครูไม่พัฒนาตนเองแล้วการศึกษาก็จะไม่พัฒนาตามไปด้วย ปัจจุบันครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างคุณภาพการศึกษาของประชาชนไทย ทุกเพศ ทุกวัย ที่ด้อยโอกาส และขาดโอกาส ที่จะได้ศึกษาในวัยอันควรให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ได้รับการเพิ่มพูนประสบการณ์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตตอบสนองความต้องการของบุคคลเหล่านั้น

ดังนั้น ครูจึงต้องพัฒนาตนเอง เพราะการพัฒนาตนเองของครูเป็นการฝึกฝนหรือปรับปรุงตนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้ครูสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านความรู้ เทคนิควิธีสอน และดำรงตนให้อยู่ในสังคมที่ครูเป็นสมาชิกได้ อย่างมีความสุขทั้งด้านกาย และจิตใจ นอกจากนี้จากการสำรวจแนวความคิด และบทความของผู้รู้และเกี่ยวข้องกับวงการศึกษา และวงการครู ธีรยุทธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525) ได้สรุปความสำคัญของครูไว้ดังนี้

1. ครูเป็นนักพัฒนาคน พัฒนาทั้งด้านความรู้ความสามารถที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตต่อไปได้
2. ครูเป็นผู้ชี้ทางความคิดให้แก่ศิษย์ รู้จักการเลือกตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยเหตุผล
3. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และบุคคลทั่วไป
4. ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินการศึกษา อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ
5. ครูเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมเสถียรภาพของประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองให้มั่นคง เพราะสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ และปลูกฝังค่านิยมอันดีงามให้แก่เยาวชนของชาติได้มากที่สุด
6. ครูเป็นผู้ช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนที่ทำงานอยู่ให้เจริญขึ้นได้ เนื่องจากรัฐสภาพ และปัญหาของท้องถิ่นได้ดีกว่าฝ่ายอื่น

จากความสำเร็จของครูที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ชี้ให้เห็นว่าครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญหลายประการ ทั้งในด้านการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กับสามารถทำหน้าที่หรือกิจกรรมที่พึงจะกระทำได้ ซึ่งการพัฒนาตนเองของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี เจริญขึ้น การพัฒนาตนเองของครูจึงเป็นการปรับปรุงหรือฝึกฝนตนเอง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เพื่อให้ครูสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพ และคุณภาพของครูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งเพราะครูเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและมีบทบาทมากที่สุดที่ทำให้นักเรียนบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เบนจามิน บลูม (อ้างใน สมจิตร กองสุข, 2530) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณภาพของการเรียนการสอนซึ่งหมายถึงความสำเร็จของผู้เรียนได้มาจากความสามารถในการสอนของครูนั่นเอง บุญถิ่น อัตถากร (2510) กล่าวว่าการศึกษาที่มีคุณภาพดีและบังเกิดผลตามแนวที่วางไว้ต้องอาศัยครูเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณภาพของครูสอนโรงเรียนผู้ใหญ่อะดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องอาศัยความรู้ เทคนิควิธี และคุณลักษณะกับเจตคติ ในการพัฒนาคุณภาพของครู มีประเด็นที่ควรศึกษาดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538)

1. การพัฒนาคุณภาพด้านความรู้ คือ ให้มีความรอบรู้ทั้งในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่สอนและการวัดผลประเมินผล
2. การพัฒนาคุณภาพด้านเทคนิควิธี คือ ให้มีทักษะ และความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ

3. การพัฒนาคุณภาพด้านคุณลักษณะกับเจตคติ คือ พัฒนาดตนเองให้มีคุณลักษณะของครูที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษา โดยได้จัดหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญสำหรับผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2520 โดยจัดการศึกษาสายสามัญ ระดับ 3 และ ระดับ 4 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536) และเพื่อให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร มาเป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ได้กำหนดวิธีเรียน 3 วิธีคือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง ผู้ที่จบหลักสูตรมีศักดิ์และสิทธิเท่ากับผู้จบหลักสูตรปกติของการศึกษาในระบบโรงเรียน หลักสูตรดังกล่าวได้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน โดยการเรียนแบบชั้นเรียนจัดดำเนินการโดยโรงเรียนผู้ใหญ่ทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค

สำหรับโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 โดยวิธีเรียนแบบชั้นเรียน มาจนถึงปัจจุบันปรากฏว่าการเรียนการสอนใน โรงเรียนผู้ใหญ่ยังประสบปัญหาหลายประการ เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนโรงเรียนผู้ใหญ่แตกต่างไปจากการสอนในระบบโรงเรียนเกี่ยวกับปรัชญาการเรียนรู้อของผู้ใหญ่ หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน สื่อและการวัดผลและประเมินผล ดังจะเห็นได้จากการสรุปปัญหาของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 และของกาญจนา ฉวรรณกุล (2531) ดังนี้

1. ปัญหาหลักสูตรและแบบเรียน หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ยังอิงในระบบ เนื้อหาวิชาบางวิชาไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรมากเกินไปต้องสอนในเวลาที่ย่ำกัดทำให้ ผู้สอนต้องยึดแบบเรียนในระบบใช้สอน ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนจึงทำให้หมดกำลังใจในการเรียน
2. ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนในการดำเนินการสอนครูผู้สอนไม่เข้าใจปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่ ทั้งที่เคยได้รับการอบรม อาจเนื่องจากเวลาน้อยเกินไป ครูส่วนใหญ่ไม่ศึกษาหลักสูตร และบรรยายตามแบบเรียน ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ขาดการใช้สื่อ บรรยายด้วยเสียงที่เบา ให้ความสนใจนักศึกษาไม่ทั่วถึง ความเมื่อยล้าของครู เนื่องมาจากการสอนใน

ภาคปกติ แล้วต้องมาสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ในตอนเย็น ทำให้ประสิทธิภาพในการสอนด้อยลงทำให้มีผลต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียน

นอกจากนี้จากการที่ได้มีการประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาบังคับ ได้แก่ วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษา วิธีเรียนแบบชั้นเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านักศึกษาที่ใช้แบบเรียนทางไกลและวิธีเรียนแบบตนเอง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534) กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533) ได้ศึกษามาพบว่าตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้แก่ การพัฒนาตนเองของครูที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้แก่ ครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนมาจากการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของหลักสูตรและส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูพบว่าครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน (กรมวิชาการ, 2532) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมณ อมรวิวัฒน์ และคณะ (2527) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูผู้สอนพบว่า

1. ครูผู้สอนขาดความพร้อมในการใช้หลักสูตร ส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูบางคนไม่ถนัดการสอนบางกลุ่มประสบการณ์ จึงไม่สามารถดัดแปลงหรือยืดหยุ่นการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
2. ในการเตรียมการสอนครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตรแม่บทก่อนเพราะทำความเข้าใจยากจึงไม่ศึกษาที่แผนการสอนและคู่มือครู เมื่อไม่เข้าใจบางตอนก็ไม่สามารถขอคำแนะนำจากผู้อื่นได้
3. ครูมีภาระกิจมาก ไม่สามารถเตรียมการสอนได้
4. ครูยังไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาลักษณะนิสัยของนักเรียนสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางไม่ได้ฝึกทำงานกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อย
5. ครูมีเจตคติว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนทำให้ยุ่งยาก เสียเวลา สอนเนื้อหาไม่ทัน

6. คุรขาดความรู้ และทักษะในการผลิตสื่อจากวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้
7. คุรขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนและการเตรียมการสอน
8. คุรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตและการประเมินผลไม่สามารถนำไป

ปฏิบัติได้ครบถ้วน ขาดการสนับสนุนด้านการจัดทำเครื่องมือ วัสดุและประเมินผล จึงทำให้นักเรียนเรียนผ่านไปโดยไม่มี การประเมิน

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนโยบายข้อที่ 3 ให้เน้นการปรับปรุงและพัฒนาครูในด้านประสิทธิภาพในการเรียนการสอน พัฒนาการใช้สื่อการสอนให้เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ส่วนกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำแผนการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูดังนโยบายข้อที่ 7 เน้นการพัฒนาคุณภาพของครูและการสอนปัจจัยด้านการศึกษา ด้านหลักสูตร สื่อการสอน กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของกลุ่มเป้าหมาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539)

อย่างไรก็ดีจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือปัจจัยด้านตัวครูที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา พบว่าครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนต้องหาวิธีพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534)

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนครูจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งหากครูเหล่านั้นมีการพัฒนาตนเองเป็นอย่างดี โดยการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง มีทักษะที่จะใช้วิธีสอน ใช้อุปกรณ์การเรียน มีการวัดผลและประเมินผล ความคุมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ก็ย่อมจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ ซึ่งจากการที่ได้ศึกษา เอกสาร นโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 และแผนการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 และผลงานวิจัยของกาญจนา จวรณกุล และ สุมณ อมรวิวัฒน์ และคณะ (2527) สามารถสรุปได้ว่าครูผู้สอนควรจะได้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ครูจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน และถ่ายทอดเนื้อหาวิชาได้อย่างชัดเจน แม่นยำ ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
2. ด้านการสอน ครูจำเป็นต้องใช้เทคนิค วิธีสอน ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับ หลักสูตร เหมาะแก่ระดับของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนมากขึ้น
3. ด้านสื่อ ครูต้องพัฒนาตนเองเป็นผู้นำในการใช้สื่อเทคโนโลยี การประยุกต์ การสร้างสื่อ จัดทำ จัดทำ อย่างประหยัดให้สอดคล้องกับบทเรียนและผู้เรียน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูต้องรู้จักการพัฒนาตนเอง ในการสร้างและใช้ เครื่องมือที่ทันสมัย สามารถวัดผลและประเมินผลได้ตรงวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาของ หลักสูตร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาวิธีการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครู โรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่อยู่ใกล้ครูเป็นผู้ที่ทำให้เกิดการพัฒนา ผู้บริหารเป็นผู้วางแผน การเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่อยุ่ควบคุมดูแลให้การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนของการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ที่ทำให้การเรียนการสอน บรรลุตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาได้ ถ้าครูมีการพัฒนาตนเองที่ถูกแนวทางและปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน จะทำให้งานของครูบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

การที่ผู้วิจัยเลือกทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนการสอนของครู โรงเรียนผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร วิธีเรียนแบบชั้นเรียน เพราะโรงเรียน ผู้ใหญ่กรุงเทพมหานครรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนผู้ใหญ่มากที่สุด ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ตามระเบียบของโรงเรียนผู้ใหญ่ พุทธศักราช 2524 ให้โรงเรียนผู้ใหญ่มาก กรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนแบบชั้นเรียนโดยตรง ซึ่งจัด

การศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่การเปิดการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเปิดสอนทุกโรงเรียน เนื่องจากหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 เพราะหลักสูตรนี้มุ่งส่งเสริมผู้เรียนที่พลาดโอกาสศึกษาในระบบให้ศึกษาค้นคว้าความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนาคุณภาพ โดยใช้วิธีการเรียนแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบพร้อมกันก็ได้ ดังนั้นวิธีเรียนแบบชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวิธีหนึ่ง ที่การจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรดังกล่าวนี้ประสบปัญหาต่าง ๆ ในหลายด้าน โดยศึกษาจากข้อมูล ที่ได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาบังคับของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538) นอกจากนี้สภาพการเรียนการสอนของครู ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการเรียนการสอน แม้ว่ากรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พยายามขจัดปัญหาดังกล่าว ปัญหาเหล่านี้ไม่อาจคลี่คลายลงได้เท่าที่ควร นักวิชาการทั้งหลายมองเห็นว่าปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือตัวผู้สอนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของตนเอง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน และประสบการณ์การทำงานต่างกัน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของตนเอง และของผู้บริหารโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานของการวิจัย

การพัฒนาตนเองของครูผู้สอน สามารถพัฒนาได้หลายวิธีจากการศึกษางานวิจัยของ วัชรระ ชานตะโร (2533) พบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก แต่การพัฒนาตนเองในด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อตามการรับรู้ของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน และประสบการณ์การทำงานต่างกัน แตกต่างกัน

2. การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่มากตามการรับรู้ของครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะครูที่สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ในปีการศึกษา 2540 ภาคเรียนที่ 2

2. ศึกษาการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูผู้สอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านสื่อและด้านการวัดผลและประเมินผล

3. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

3.1 ตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของครูผู้สอน คือ

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- ประสบการณ์การสอน

3.2 ตัวแปรเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูผู้สอน 4 ด้าน คือ

- ด้านหลักสูตร
- ด้านการสอน
- ด้านสื่อ
- ด้านการวัดผลและประเมินผล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาตนเอง หมายถึง วิธีการเพิ่มพูนความรู้ ฝึกฝน ปรับปรุงตนเองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นด้วยตนเองโดยการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ หลายรูปแบบมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การงานอันจะก่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อตนเองและหน่วยงาน

การพัฒนาตนเองด้านหลักสูตร หมายถึง วิธีการเพิ่มพูนความรู้ ฝึกฝน ปรับปรุงตนเองของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในการนำความรู้ ความเข้าใจ ในหลักสูตรเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ไปใช้เพื่อเกิดการพัฒนาต่อการเรียนการสอน

การพัฒนาตนเองด้านการสอน หมายถึง วิธีการเพิ่มพูนความรู้ ฝึกฝน ปรับปรุงตนเองทางเทคนิคของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ที่ปฏิบัติการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อการเรียนการสอน

การพัฒนาตนเองด้านสื่อ หมายถึง วิธีการเพิ่มพูนความรู้ ฝึกฝน ปรับปรุงตนเองของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในการนำสื่อการสอน ไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อการเรียนการสอน

การพัฒนาตนเองด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง วิธีการเพิ่มพูนความรู้ ฝึกฝน ปรับปรุงตนเองของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน และการจัดการประเมินผลไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อการเรียนการสอน

ครูโรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ กรุงเทพมหานคร ที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

โรงเรียนผู้ใหญ่กรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบชั้นเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารที่ทำหน้าที่บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ กรุงเทพมหานคร

การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ หมายถึง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530

วิธีเรียนแบบชั้นเรียน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา
นอกโรงเรียน ในโรงเรียนผู้ใหญ่อิงจัดการสอนในตอนเย็นหรือภาคค่ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการพัฒนาตนเองด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของครูโรงเรียน
ผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการศึกษา
นอกโรงเรียน ได้ส่งเสริมและสนับสนุน หลักสูตรของครูผู้สอน การสอน สื่อ และการวัดผลและ
ประเมินผลในด้านการเรียนการสอน ได้มากที่สุดและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาแหล่งทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ
นโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในด้านหลักสูตรการ
สอน สื่อ และการวัดผลและประเมินผล ต่อไป
4. เพื่อให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครทราบถึงปัญหา และอุปสรรค
ในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร
จะได้หาวิธีสนับสนุนและแก้ปัญหาต่อไป